

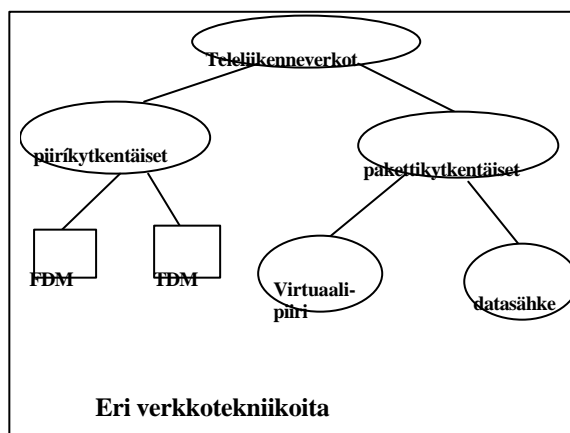
- ### Reititys
- Datasähkeverkko
    - kukin paketti reititetään jokaisessa reitittimessä erikseen => voivat kulkea eri reittiä
    - jokaisessa paketissa osoite
    - reititystaulu kertoo ulosmenon
  - virtuaaliipiiriverkko
    - ensimmäinen paketti muodostaa virtuaaliipiirin
    - muut paketit reititetään samaa reittiä virtuaaliipiirinumeron mukaan
    - joka linkillä oma virtualipiirinumero
    - virtuaaliipiirin muunnostaulukko
- 24.9.2001 51

Reititystaulukko

Osoite	ulosmenoportti
verkko a	2
verkko b	3
.....	
oma, kone1	1
oma, kone 2	4

Virtuaaliipiirin muunnostaulukko

Sisaantulo VC	tuleva VC	lahteva VC	ulosmeno
1	12	34	3
1	97	56	2
2	42	101	3
2	10	78	1
3	12	65	2

1.3. Siirtomedia

- Siirtomedian tehtävä
  - siirtää bittivirtaa koneelta toiselle
- käytettävissä erilaisia siirtovälineitä
  - johdollinen
    - kuparijohto, optinen kuitu, kaapeli
  - johdoton
    - radio, satelliitti, matkapuhelin
    - magneettinauha, cd-levy

24.9.2001

55

Magneettinen ja optinen media

- ‘talleta, kannaa ja lataa’
- suuri siirtonopeus
  - hyvin suuria tietomääriä siirtyy kohtalaisella nopeudella
    - rekallinen cd-levyjä
- pitkä viive
  - ensimmäisen bitin saapuminen kestää pitkään
- edullinen

24.9.2001

56

Kierretty pari (twisted pair)

- kaksi eristettyä kuparijohtoa kierretty yhteen (vähentää häiriötä)
  - yleensä useita kaapelissa
- yleisesti käytetty
  - puhelinverkko (jo yli 100 vuotta), paikallisilmukka, rakennusten sisällä
- hintaan nähden hyvä suorituskyky
  - useita kilometrejä ilman vahvistinta
  - useita Mbps parin kilometrin matkalla
  - analoginen tai digitaalinen siirto

24.9.2001

57

- Suojattu /suojaamaton

- UTP yleisesti käytetty LAN:eissa (Unshielded twisted pair)

- eri luokkia (category)

- luokka 3: puhelinyhteydet, LAN =>16 Mbps
  - kotiyhteydet verkkoon: ISDN (128 Kbps), ADSL (6 Mbps)
- luokka 5: uusiin toimistoihin => 100 Mbps
  - enemmän kierteitä ja teflon-eriste

24.9.2001

58

Koaksiaalikaapeli

- paremmin suojattu häiriöiltä
  - suuret nopeudet
    - 1-2 Gbps, 1-2 km -kaapelilla
  - pitkät etäisyydet
    - tarvitaan vahvistimia ja nopeus laskee
  - kaistanleveys
    - 300 (450) MHz
  - käyttö
    - TV-kaapelit, lähiverkot

24.9.2001

59

Koaksiaalikaapelin käyttötavat

- **kantataajuusmoodi** (Baseband)
  - 50-ohmin kaapeli, käytössä lähiverkoissa
    - kaapelissa vain yksi bittivirta (signaali)
    - nopea tiedonsiirto ~10 Mbps,
    - digitaalinen signalointi
- **laajakaistamoodi** (Broadband)
  - 75-ohmin kaapeli, käytössä kaapeliTV:ssä
    - kaista jaetaan kanaviin, 6 MHz
    - useita signaaleja samaan aikaan
    - analoginen signalointi

24.9.2001

60

Kantataajuuskaapeli

- digitaalitekniikka
  - volttipulseja
- yksinkertainen, halpa
- halvat liittymät
- sekä kaksipisteyhteyksissä että monipisteyhteyksissä

24.9.2001

61

Laajakaistakaapeli

- analoginen siirtotekniikka
  - jopa 500 km kaapeleita
    - pitkillä etäisyyksillä vahvistimia
  - ei sovi niin hyvin digitaaliseen tiedonsiirtoon
- TV-kaapelit
  - lähes joka kotiin jo valmiina
- käyttö
  - rinnan TV-kuvaa, CD-tason ääntä ja digitaalista bittivirtaa

24.9.2001

62

Valokaapeli

- erittäin puhdasta kvartssia
  - 1 km kuitua vaimentaa valoa vähemmän kuin 3 mm ikkunalasi
- lasersäteitä
- ei sähkömagneettisia häiriöitä
- jopa 100 Gbps 30 km kaapelilla
- suuri kaistanleveys
  - useita GHz

24.9.2001

63

Valokaapelin rakenne

- lähtin
  - muuttaa sähköpulsit valoksi
    - LED, laserdiodi
- vastaanotto fotofiodi
  - muuttaa valopulsit sähköpulsseiksi
  - vasteaika ~ 1 ns $\Rightarrow \sim 1$ Gbps
  - kohina häittää $\Rightarrow$ riittävän voimakas säde
- valokuitu
  - ensiosuoja suojaa mekaanisilta vaurioilta
  - toisiosuoja yhdistää useita kuituja

24.9.2001

64

Valokuitutyypit

- monimuoto (multimode)
  - valo hajaantuu (dispersion)
  - halpa, ei kovin nopea
  - paikallisverkoissa
- yksimuotokuitu (monomode)
  - kuidun paksuus vain muutama valon aallonpituus (8-10 mikronia, hius ~ 50 mikronia) $\Rightarrow$ valo etenee kuidussa suoraan
  - kallein, nopein (~ 30 Gbps)
  - pitkän matkan puhelinlinjoissa (~ 30 km, jopa 100 km mahdollista)

24.9.2001

65

Langaton tiedonsiirto

- sähkömagneettinen aaltoliike
  - käytössä laaja spektri
  - aaltoliikkeeseen koodattavissa tietoa
    - amplitudi, taajuus vaihe
  - rajoituksia
    - generoitavuus
    - moduloitavuus
    - kuuluvuus/näkyvyys
    - tunkeutuvuus
    - vaarallisuus

24.9.2001

66

Radioaallot

- helppo generoida
- etenevät pitkiä matkoja
- tunkeutuvat kaikkialle
- etenevät kaikkiin suuntiin
- rajallinen resurssi
  - niukkuutta
  - käyttö säänneltyä

24.9.2001

67

Mikroaallot (> 100 MHz -> 10 GHz)

- etenee suoraan
  - hyvä signaali-kohina -suhde (SNR)
  - antenni suunnattava
- tunkeutuvuus pienempi
  - heijastuksia (kiinteät esteet, säälmiöt)
  - vesisade
- pulaa ilmatilasta => luvanvaraista
  - NMT: 450 MHz, GSM: 900 MHz, 1800 MHz
- verkkojen perustaminen 'halpaa'

24.9.2001

68

Infrapuna & millimetriaallot

- etenee suoraan
- tunkeutuvaisuus 'olematon'
- heijastuksia
- halpa
- käytetään
  - kauko-ohjaimet
  - langattomat lähiverkot (wireless LAN)

24.9.2001

69

Satelliitit

- Satelliitti
  - LEO (Low Earth Orbit)
    - 150-1500 km korkeudessa
  - MEO (Middle Earth Orbit)
    - 1500- km korkeudessa
  - GEO (Geosynchronous Earth Orbit)
    - geostationaarinen
    - noin 36000 km korkeudessa
- maa-asema

24.9.2001

70

Häiriöt siirtotiellä

- Lähetetty signaali (aalto tai pulssi) vaimenee ja vääristyy kulkiessaan siirtomediassa
  - **vaimeneminen** (attenuation)
    - eri taajuudet heikkenevät eri tavoin; suuret taajuudet vaimenevat enemmän
    - => **signaali paitsi vaimenee, myös vääristyy**
  - **viivevääristyminen** (delay distortion)
    - signaalin eri taajuuksiset komponentit etenevät hieman eri nopeuksilla ja saapuvat vastaanottajalle eri aikaan
    - => **signaali vääristyy**

24.9.2001

71

Kohina (Noise)

- Signaalia häiritsee kohina
  - aina taustalla esiintyvää sähkömagneettista aaltoliikettä
  - **terminen kohina**
    - elektronien liikkeestä johtuva,
  - **ylikuuluminen**
    - johdin sieppaa viereisen johtimen signaalin
  - **impulssikohina**
    - salamat, vanhat puhelinkeskukset

24.9.2001

72

- kahdenlaisia tiedonsiirtokanavia
- digitaalinen
  - bittiputki, energiapulssi
- analoginen
  - jatkuvaa aaltomuotoista signaalia
  - digitaalinen kanava toteutetaan usein analogisen avulla

24.9.2001

73

Signaalin vahvistaminen

- vahvistimet ja toistimet
  - eri komponentteja vahvistettava eri tavoin
  - puhelininsinöörien tehtäviä
- analoginen signaali
  - vääristyy joka kerralla yhä enemmän ja enemmän
- digitaalinen signaali
  - vahvistus uudistaa signaalin

24.9.2001

74